Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/1732

2024 6 19

TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2024/1732

2024 m. birželio 17 d.

kuriuo dėl startuoliams skirtos „EuroHPC“ iniciatyvos, kuria siekiama stiprinti Europos lyderystę patikimo dirbtinio intelekto srityje, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1173

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 187 straipsnį ir 188 straipsnio pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ([1]),

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([2]),

laikydamasi specialios teisėkūros procedūros,

kadangi:

(1) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu dėl suderintų dirbtinio intelekto taisyklių (toliau – DI aktas), siekiama pagerinti vidaus rinkos veikimą nustatant vienodą teisinę sistemą, kuria visų pirma reglamentuojamas dirbtinio intelekto (toliau – DI) kūrimas, pateikimas rinkai ir naudojimas paisant Sąjungos vertybių;

(2) nuo 2021 m., kai buvo priimtas Tarybos reglamentas (ES) 2021/1173 ([3]), DI srityje padaryta didžiulė techninė pažanga ir ši sritis visame pasaulyje tapo strategiškai itin svarbia varžybų arena. Sąjunga rodo pavyzdį, kaip remti atsakingus su patikimu ir etišku DI susijusius mokslinius tyrimus ir inovacijas, kartu nustatant apsaugos priemones ir plėtojant veiksmingą valdymą;

(3) 2023 m. rugsėjo 13 d. Komisija paskelbė apie vieną iš visapusiškos strategijos, skirtos atsakingiems DI srities moksliniams tyrimams ir inovacijoms remti, dalių – naują strateginę iniciatyvą, kurios tikslas – suteikti novatoriškiems patikimą DI kuriantiems Europos startuoliams galimybę naudotis Sąjungos našiosios kompiuterijos pajėgumais savo modeliams mokyti. Šia iniciatyva papildomas darbas, susijęs su DI taikytinų apsaugos priemonių nustatymu DI aktu, valdymo struktūrų sukūrimu ir inovacijų rėmimu pagal Suderintą dirbtinio intelekto planą;

(4) kadangi didžiausiais Sąjungoje pasaulinio lygio superkompiuterijos pajėgumais pasižymi Europos našiosios kompiuterijos bendrosios įmonės (toliau – Bendroji įmonė) infrastruktūra, būtent ja turėtų būti leista naudotis siekiant įgyvendinti Sąjungos iniciatyvą. Todėl prie šešių esamų Bendrosios įmonės tikslų reikia pridėti septintą tikslą dėl jos superkompiuterių indėlio į naująją Sąjungos DI iniciatyvą;

(5) nustačius naująjį tikslą, Bendroji įmonė galėtų vykdyti veiklą DI optimizuotų superkompiuterių arba superkompiuterių skaidinių įsigijimo ir eksploatavimo srityse siekiant sudaryti sąlygas bendrosios paskirties DI modelių mašininiam mokymuisi ir mokymui. Bendrajai įmonei turėtų būti leista sukurti naują DI startuolių ekosistemai ir mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemai skirtą prieigos prie jos kompiuterijos išteklių režimą ir kurti specialias DI taikmenas, optimizuotas naudoti jos superkompiuteriuose. Bendrajai įmonei taip pat turėtų būti leista esamus Europos našiosios kompiuterijos prieglobą teikiančius subjektus paskirti DI fabrikais, jei prieglobą teikiantis subjektas gali įrodyti, kad jo superkompiuteris turi pakankamai kompiuterijos išteklių didelio masto ir bendrosios paskirties DI modeliams ir naujoms DI taikmenoms mokyti, ir jei prieglobą teikiantis subjektas vykdo visų rūšių

([1]) 2024 m. balandžio 24 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([2]) 2024 m. kovo 20 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([3]) 2021 m. liepos 13 d. Tarybos reglamentas (ES) 2021/1173 dėl Europos našiosios kompiuterijos bendrosios įmonės įsteigimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) 2018/1488 (OL L 256, 2021 7 19, p. 3).

papildomą veiklą, būtiną DI ekosistemai plėtoti ir remti. Tie pakeitimai suteiktų Bendrajai įmonei galimybę siūlyti tokią specialiai pritaikytą kompiuterių galią ir paslaugas, kokių reikia norint sudaryti palankias sąlygas Sąjungoje dideliu mastu mokyti, kurti ir diegti DI (pagal dabartinį reglamentą tai neįmanoma). DI fabrikai turėtų sąveikauti vienas su kitu ir su atitinkamomis Sąjungos DI iniciatyvomis, o kai taikytina, DI fabrikai gali sąveikauti su atitinkamomis nacionalinėmis DI ekosistemomis ir nacionalinėmis DI iniciatyvomis;

(6) siekiant suderinti šiuo iš dalies keičiančiu reglamentu padarytų pakeitimų taikymo pradžios datą su DI akto taikymo pradžios data, šis iš dalies keičiantis reglamentas turėtų būti pradėtas taikyti nepagrįstai nedelsiant;

(7) todėl Reglamentas (ES) 2021/1173 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (ES) 2021/1173 iš dalies keičiamas taip:

1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) įterpiami šie punktai:

„3a. DI optimizuotas superkompiuteris – superkompiuteris, visų pirma skirtas didelio masto bendrosios paskirties dirbtinio intelekto (toliau – DI) modeliams ir naujoms DI taikmenoms mokyti;

3b. DI fabrikas – centralizuotas arba paskirstytasis subjektas, teikiantis DI skirtų superkompiuterijos paslaugų infrastruktūrą, kurią sudaro DI optimizuotas superkompiuteris arba DI skirtas superkompiuterio skaidinys, susijęs duomenų centras, speciali prieiga ir į DI orientuotos superkompiuterijos paslaugos, ir pritraukiantis bei telkiantis specialistus, kad būtų užtikrinta kompetencija, reikalinga norint naudoti superkompiuterius DI reikmėms;“;

b) 9 punktas pakeičiamas taip:

„9. „EuroHPC“ superkompiuteris – kompiuterijos sistema, visiškai nuosavybės teise priklausanti Bendrajai įmonei arba Bendrajai įmonei kartu su kitomis dalyvaujančiomis valstybėmis ar privačių partnerių konsorciumu, ir yra klasikinis superkompiuteris (aukščiausios klasės superkompiuteris, pramoninis superkompiuteris, DI optimizuotas superkompiuteris arba vidutinės klasės superkompiuteris), hibridinis klasikinis kvantinis kompiuteris, kvantinis kompiuteris arba kvantinis simuliatorius;“;

2) 3 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo punktu:

„h) kurti ir valdyti DI fabrikus, siekiant padėti Sąjungoje toliau plėtoti itin konkurencingą ir novatorišką DI ekosistemą.“;

3) 4 straipsnio 1 dalis papildoma šiuo punktu:

„h) DI fabrikų ramsčiu, skirtu patikimam ir etiškam DI ir aprėpiančiu veiklą, kurios tikslas – suteikti į DI orientuotų superkompiuterijos paslaugų infrastruktūrą siekiant toliau plėtoti DI ekosistemos mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus, kompetenciją ir įgūdžius; jis apima šią veiklą:

i) DI optimizuotų superkompiuterių, šalia kurių yra įrengti duomenų centrai arba kurie yra itin didelės spartos tinklais sujungti su duomenų centrais, įsigijimą ir eksploatavimą;

ii) esamų „EuroHPC“ superkompiuterių modernizavimą įdiegiant DI pajėgumus;

iii) prieigos prie DI optimizuotų superkompiuterių arba prie „EuroHPC“ superkompiuterių, modernizuotų įdiegiant DI pajėgumus, ir sąžiningos prieigos prie jų galimybių suteikimą, be kita ko, plečiant šių superkompiuterių naudotojų ratą, kad jis apimtų daugybę viešųjų ir privačiųjų naudotojų, įskaitant startuolius ir mažąsias bei vidutines įmones;

iv) DI startuolių ekosistemą ir mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemą remiančių centralizuotų arba paskirstytųjų į DI orientuotų superkompiuterijos paslaugų centrų, teikiančių su algoritmais susijusią paramą ir padedančius toliau kurti, mokyti, bandyti, vertinti ir validuoti DI mokymo modelius ir sistemas, taip pat kurti naujas didelio masto DI taikmenas tokiose strateginėse srityse, kaip sveikata ir priežiūra, klimato kaita, robotika ar susietasis ir automatizuotas vairavimas, valdymą;

v) superkompiuteriams tinkamų programavimo priemonių, įskaitant DI taikmenų lygiagretinimo priemones, padedančias optimizuoti superkompiuterijos pajėgumų naudojimą, teikimą;

vi) kitų DI reikalingų superkompiuterijos paslaugų teikimą;

vii) specialistų pritraukimą, telkimą ir mokymą siekiant ugdyti jų kompetenciją ir įgūdžius, susijusius su „EuroHPC“ superkompiuterių naudojimu DI reikmėms;

viii) sąveiką su kitais DI fabrikais, užtikrinant, kad jų paslaugomis būtų galima naudotis visoje Europoje, ir bendradarbiaujant su „EuroHPC“ kompetencijos centrais bei „EuroHPC“ pavyzdiniais centrais ir su atitinkamomis Sąjungos dirbtinio intelekto iniciatyvomis, pavyzdžiui, DI startuolių centrais, dirbtinio intelekto ir duomenų ekosistemomis, dirbtinio intelekto bandymų ir eksperimentavimo priemonėmis, Europos centrine dirbtinio intelekto platforma, į dirbtinį intelektą orientuotų skaitmeninių inovacijų centrais, su dirbtiniu intelektu susijusiomis Europos inovacijos ir technologijos instituto žinių ir inovacijos bendrijomis, atitinkamais Europos mokslinių tyrimų infrastruktūros objektais ir kitomis susijusiomis iniciatyvomis.“;

4) 9 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 5 dalis papildoma šia pastraipa:

„DI optimizuotų superkompiuterių atveju prieglobą teikiantiems subjektams taikomi šie papildomi atrankos kriterijai:

a) artumas su įsteigtu duomenų centru arba jungtis su įsteigtu duomenų centru labai didelės spartos tinklais;

b) prieglobą teikiančio subjekto vizija, planai ir pajėgumai, susiję su DI startuolių ekosistemai, mokslinių tyrimų bei inovacijų ekosistemai ir DI naudotojų bendruomenei kylančių uždavinių sprendimu ir su pagalbinių centralizuotų arba paskirstytųjų į DI orientuotų superkompiuterijos paslaugų teikimu;

c) darbuotojų grupės, kuri, kaip numatoma, bus atsakinga už pagalbinių į DI orientuotų superkompiuterijos paslaugų aplinką, turimos patirties ir praktinių žinių kokybė ir aktualumas;

d) planai sąveikauti ir bendradarbiauti su kitais DI fabrikais, „EuroHPC“ kompetencijos centrais, „EuroHPC“ pavyzdiniais centrais ir atitinkamomis DI iniciatyvomis, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto startuolių centrais, dirbtinio intelekto ir duomenų ekosistemomis, dirbtinio intelekto bandymų ir eksperimentavimo priemonėmis, Europos centrine dirbtinio intelekto platforma, į dirbtinį intelektą orientuotų skaitmeninių inovacijų centrais ir kitomis susijusiomis iniciatyvomis;

e) esami prieglobą teikiančio subjekto pajėgumai prisidėti prie specialistų rezervo kūrimo ir su tuo susiję jo ateities planai.“;

b) įterpiama ši dalis:

„5a. Esamas prieglobą teikiantis subjektas gali pateikti paraišką tapti DI fabriku. Paskelbus kvietimą pareikšti susidomėjimą, esamą prieglobą teikiantį subjektą valdyba atrenka taikydama sąžiningą ir skaidrų procesą, grindžiamą, *inter alia*, 9 straipsnio 5 dalies antroje pastraipoje apibūdintais atrankos kriterijais, ir su sąlyga, kad prieglobą teikiantis subjektas gali įrodyti, kad jo „EuroHPC“ superkompiuteris turi pakankamai kompiuterijos išteklių didelio masto bendrosios paskirties DI modeliams ir naujoms DI taikmenoms mokyti.“;

c) įterpiama ši dalis:

„6a. 12a straipsnyje nurodytų DI optimizuotų superkompiuterių atveju prieglobą teikiantis subjektas sukuria naudotojams, įskaitant startuolius, mažąsias ir vidutines įmones ir mokslo srities naudotojus, skirtą vieną bendrą lengvesnės prieigos prie jo teikiamų pagalbinių paslaugų punktą.“;

5) 10 straipsnio 2 dalies l punktas pakeičiamas taip:

„l) konkrečios sąlygos, taikytinos, kai prieglobą teikiantis subjektas eksploatuoja „EuroHPC“ superkompiuterį, skirtą pramoninėms reikmėms, arba DI optimizuotą superkompiuterį.“;

6) įterpiamas šis straipsnis:

„12a straipsnis

DI optimizuotų superkompiuterių įsigijimas ir nuosavybės teisės

1. Bendroji įmonė įsigyja DI optimizuotus superkompiuterius ir jie jai priklauso nuosavybės teise.

2. 5 straipsnio 1 dalyje nurodytu Sąjungos finansiniu įnašu padengiama ne daugiau kaip 50 % DI optimizuotų superkompiuterių įsigijimo išlaidų ir ne daugiau kaip 50 % jų eksploatavimo išlaidų. Eksploatavimo išlaidos apima į DI orientuotų superkompiuterijos paslaugų išlaidas.

Likusią DI optimizuotų superkompiuterių visų nuosavybės išlaidų dalį padengia dalyvaujanti valstybė, kurioje yra įsisteigęs prieglobą teikiantis subjektas, arba prieglobos konsorciume dalyvaujančios valstybės, galbūt papildant tai 6 straipsnyje nurodytais įnašais.

3. Atrenkant DI optimizuotų superkompiuterių tiekėją atsižvelgiama į tiekimo grandinės saugumą. Remiamasi paklausa grindžiamomis pasiūlymo specifikacijomis, kuriomis atsižvelgiama į naudotojų reikalavimus, ir bendrosiomis sistemos specifikacijomis, kurias atrinktas prieglobą teikiantis subjektas pateikia savo paraiškoje pagal kvietimą pareikšti susidomėjimą.

4. Bendroji įmonė gali veikti kaip pirmoji DI optimizuotų superkompiuterių, kuriuose integruotos visų pirma Sąjungoje sukurtos technologijos, naudotoja.

5. Jei tai deramai pagrįsta dėl saugumo priežasčių, valdyba gali pagal Reglamento (ES) 2021/694 12 straipsnio 6 dalį darbo programoje nustatyti sąlygas, kurias turi atitikti DI optimizuotų superkompiuterių įsigijimo procedūroje norintys dalyvauti tiekėjai, arba pagal to reglamento 18 straipsnio 4 dalį apriboti tiekėjų dalyvavimą dėl saugumo priežasčių arba dėl veiksmų, tiesiogiai susijusių su Sąjungos strateginiu savarankiškumu.

6. DI optimizuoti superkompiuteriai įrengiami Sąjungoje esančiame „EuroHPC“ superkompiuterio prieglobą teikiančio subjekto objekte arba superkompiuterijos centre.

7. Nedarant poveikio Įstatų 23 straipsnio 4 dalies nuostatoms dėl Bendrosios įmonės likvidavimo, ne anksčiau kaip po penkerių metų nuo tada, kai sėkmingai atliekamas prieglobą teikiančio subjekto objekte įrengto DI optimizuoto superkompiuterio priėmimo bandymas, valdybos sprendimu, laikantis prieglobos susitarimo, DI optimizuoto superkompiuterio nuosavybės teisės gali būti perduotos tam prieglobą teikiančiam subjektui arba DI optimizuotas superkompiuteris gali būti parduotas kitam subjektui arba DI optimizuoto kompiuterio eksploatavimas gali būti nutrauktas. Perduodant DI optimizuoto kompiuterio nuosavybės teises, prieglobą teikiantis subjektas Bendrajai įmonei sumoka sumą, atitinkančią perduodamo superkompiuterio likutinę vertę. Jeigu nuosavybės teisės prieglobą teikiančiam subjektui neperduodamos, bet priimamas sprendimas nutraukti DI optimizuoto superkompiuterio eksploatavimą, atitinkamas išlaidas po lygiai pasidalija Bendroji įmonė ir prieglobą teikiantis subjektas. Bendroji įmonė nėra atsakinga už išlaidas, patirtas po DI optimizuoto superkompiuterio nuosavybės teisių perdavimo arba DI optimizuoto superkompiuterio pardavimo ar eksploatavimo nutraukimo.“;

7) 15 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Bendroji įmonė gali paskelbti kvietimą pareikšti susidomėjimą siekiant modernizuoti jai nuosavybės arba bendrosios nuosavybės teise priklausančius „EuroHPC“ superkompiuterius, siekiant pakelti superkompiuterio našumo lygį iki eksalygmeniui artimo lygio, padidinti superkompiuterio DI pajėgumus arba padidinti superkompiuterio operacinį našumą kokiu nors kitu būdu, pavyzdžiui, įdiegiant kvantinius greitintuvus.“;

b) 2 dalis išbraukiama;

c) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Sąjungos finansiniu įnašu padengiama modernizavimo įrangos įsigijimo išlaidų procentinė dalis yra tokia pati kaip originaliam „EuroHPC“ superkompiuteriui skirto Sąjungos finansinio įnašo procentinė dalis, nusidėvėjimą skaičiuojant per numatomą likusį originalaus superkompiuterio naudojimo laikotarpį. Sąjungos finansiniu įnašu padengiama papildomų modernizavimo įrangos eksploatavimo išlaidų procentinė dalis yra tokia pati kaip originaliam „EuroHPC“ superkompiuteriui skirto Sąjungos finansinio įnašo procentinė dalis. Sąjungos finansiniu įnašu, skirtu Reglamento (ES) 2018/1488 taikymo metu įsigytiems petalygmens superkompiuteriams modernizuoti, padengiama ne daugiau kaip 35 % papildomų eksploatavimo išlaidų.“;

8) 16 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) įterpiama ši dalis:

„1a. DI optimizuoti superkompiuteriai ir „EuroHPC“ superkompiuteriai, modernizuoti įdiegiant DI pajėgumus, visų pirma naudojami didelio masto bendrosios paskirties DI modeliams ir naujoms DI taikmenoms kurti, bandyti, vertinti ir validuoti, taip pat DI sprendimams, kuriems sukurti reikia našiosios kompiuterijos pajėgumų, Sąjungoje toliau plėtoti ir didelio masto DI algoritmams, kuriais siekiama spręsti mokslo problemas, vykdyti.“;

b) įterpiama ši dalis:

„2a. Valdyba, laikydamasi 17 straipsnio ir atsižvelgdama į konkrečius DI startuolių ekosistemos ir mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemos poreikius, nustato specialias prieigos prie DI optimizuotų superkompiuterių ir „EuroHPC“ superkompiuterių, modernizuotų įdiegiant DI pajėgumus, sąlygas. Tai apima specialią startuoliams ir mažosioms ir vidutinėms įmonėms skirtą prieigą. Prieiga gali būti suteikiama tik subjektams, siūlantiems kurti Sąjungos vertybes atitinkančius patikimo ir etiško DI modelius, sistemas ir taikmenas.“;

9) 17 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Sąjungos prieigos prie kiekvieno aukščiausios klasės, kvantinio ir DI optimizuoto „EuroHPC“ superkompiuterio laiko dalis yra tiesiogiai proporcinga 5 straipsnio 1 dalyje nurodytam Sąjungos finansiniam įnašui, skirtam daliai „EuroHPC“ superkompiuterio visų nuosavybės išlaidų padengti, ir todėl neviršija 50 % viso prieigos prie „EuroHPC“ superkompiuterio laiko.“

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Liuksemburge 2024 m. birželio 17 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

A. MARON